

Środa, 24 listopada 2020 r.

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

REZOLUCJE

PARLAMENT EUROPEJSKI

P9_TA(2020)0314

Zajęcie się problemem bezdomności w Unii Europejskiej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 24 listopada 2020 r. w sprawie zajęcia się poziomem bezdomności w UE (2020/2802(RSP))

(2021/C 425/01)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 2 i 3 Traktatu o Unii Europejskiej oraz art. 4, 9 i 151 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając cele zrównoważonego rozwoju Organizacji Narodów Zjednoczonych przyjęte przez światowych przywódców we wrześniu 2015 r. i zatwierdzone przez Radę, w szczególności cele nr 1, 3, 8 i 11,
- uwzględniając Kartę praw podstawowych Unii Europejskiej, w szczególności jej art. 21 dotyczący niedyskryminacji, art. 26 dotyczący integracji osób z niepełnosprawnościami i art. 34 ust. 3 dotyczący uznania i poszanowania prawa Unii do pomocy socjalnej i mieszkaniowej,
- uwzględniając Europejską kartę społeczną podpisaną w Turynie 18 października 1961 r.,
- uwzględniając Europejski filar praw socjalnych, w szczególności jego zasadę 19 dotyczącą mieszkalnictwa i pomocy dla bezdomnych,
- uwzględniając Wspólnotową kartę podstawowych praw socjalnych pracowników z 1989 r.,
- uwzględniając zalecenia UE dla poszczególnych krajów z 25 maja 2018 r. w sprawie mieszkalnictwa we wszystkich 28 państwach członkowskich,
- uwzględniając Kartę ONZ z Genewy w sprawie zrównoważonego mieszkalnictwa i jej cel, jakim jest „zapewnienie powszechnego dostępu do godnych, odpowiednich, przystępnych cenowo i zdrowych mieszkań”,
- uwzględniając swoją rezolucję ustawodawczą z dnia 10 lipca 2020 r. w sprawie wniosku dotyczącego decyzji Rady w sprawie wytycznych dotyczących polityki zatrudnienia państw członkowskich ⁽¹⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 17 kwietnia 2020 r. w sprawie skoordynowanych działań UE na rzecz walki z pandemią COVID-19 i jej skutkami ⁽²⁾,

⁽¹⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0194.

⁽²⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2020)0054.

Środa, 24 listopada 2020 r.

- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 10 października 2019 r. w sprawie polityki zatrudnienia i polityki społecznej w strefie euro ⁽³⁾,
- uwzględniając swoją rezolucję ustawodawczą z dnia 4 kwietnia 2019 r. w sprawie wniosku dotyczącego rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiającego Europejski Fundusz Społeczny Plus (ESF+) ⁽⁴⁾,
- uwzględniając art. 227 ust. 2 Regulaminu,
- A. mając na uwadze, że Komisja Petycji otrzymała petycję nr 0546/2020 oraz kilka innych petycji, w których wyrażono zaniepokojenie sytuacją ponad 4 mln bezdomnych obywateli europejskich, oraz że liczba osób bezdomnych w UE rzekomo wzrosła w ciągu ostatnich 10 lat o ponad 70 %;
- B. mając na uwadze, że bezdomność jest bezpośrednio związana z trudnościami w korzystaniu z innych praw podstawowych, takich jak dostęp do opieki zdrowotnej, oraz że osoby bezdomne są często celem przestępstw z nienawiści i przemocy, w tym stygmatyzacji społecznej;
- C. mając na uwadze, że petycje te zawierają apel o Unię Europejską, która nie pozostawia nikogo w tyle i podejmuje pilne wspólne działania na rzecz środków zapobiegawczych, które trwale zmniejszą ryzyko i skalę bezdomności;
- D. mając na uwadze, że w hierarchii potrzeb człowieka mieszkanie zapewnia przestrzeń do życia, a tym samym do zaspokajania innych potrzeb, zarówno podstawowych, jak i tych wyższego rzędu;
- E. mając na uwadze, że Unia Europejska winna zwalczać wykluczenie społeczne i dyskryminację oraz wspierać sprawiedliwość społeczną i ochronę socjalną, równość kobiet i mężczyzn, solidarność między pokoleniami oraz ochronę praw dziecka;
- F. mając na uwadze, że przy określaniu i realizacji swoich strategii politycznych i działań Unia musi brać pod uwagę wymogi związane ze wspieraniem wysokiego poziomu zatrudnienia, zapewnianiem odpowiedniej ochrony socjalnej, zwalczaniem wykluczenia społecznego, polityką mieszkalnictwa socjalnego, a także z wysokim poziomem kształcenia, szkolenia oraz ochrony zdrowia ludzkiego;
- G. mając na uwadze, że brak jednej, powszechnie przyjętej definicji bezdomności i wykluczenia mieszkaniowego w UE utrudnia ocenę skali bezdomności w państwach członkowskich UE;
- H. mając na uwadze, że w ciągu ostatnich dziesięciu lat poziom bezdomności wzrósł w szeregu państw członkowskich UE; mając na uwadze, że przyczyną takiego wzrostu jest połączenie rosnących kosztów mieszkań, skutków kryzysu gospodarczego, ograniczenia ochrony socjalnej oraz nieadekwatności polityki w zakresie przeciwdziałania bezdomności w wielu państwach członkowskich; mając na uwadze, że ceny nieruchomości wzrosły w drugim kwartale 2020 r. o 5 % w strefie euro (EA19) i o 5,2 % w UE-27 w porównaniu z tym samym kwartałem roku poprzedniego;
- I. mając na uwadze, że UE nie posiada bezpośrednich kompetencji w zakresie polityki mieszkaniowej, ale może pośrednio wpływać na warunki mieszkaniowe w państwach członkowskich poprzez regulacje, takie jak zasady pomocy państwa, prawo podatkowe i prawo konkurencji, oraz środki takie jak zalecenia i wytyczne;
- J. mając na uwadze, że Europejski Fundusz Społeczny został ustanowiony po to, by zwiększyć możliwości zatrudnienia pracowników na rynku wewnętrznym i przyczynić się w ten sposób do podniesienia poziomu życia, a także do pomagania osobom bezdomnym w przenoszeniu się do mieszkań socjalnych;
- K. mając na uwadze, że inne europejskie fundusze strukturalne i inwestycyjne, takie jak EFRR, są wykorzystywane do realizacji projektów mieszkaniowych i zaspokojenia potrzeb ubogich społeczności;
- L. mając na uwadze, że Europejski Fundusz Pomocy Najbardziej Potrzebującym wspiera działania państw członkowskich UE w zakresie dostarczania żywności lub podstawowej pomocy materialnej osobom najbardziej potrzebującym;
- M. mając na uwadze, że o bezdomności coraz częściej wspomina się w najnowszych sprawozdaniach w sprawie europejskiego semestru;

⁽³⁾ Teksty przyjęte, P9_TA(2019)0033.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte, P8_TA(2019)0350.

Środa, 24 listopada 2020 r.

- N. mając na uwadze, że koszty społeczne nierozwiązywania problemu bezdomności są szczególnie wysokie w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości i zdrowia;
- O. mając na uwadze, że polityka socjalna, oparta na szerokich, uniwersalnych przepisach w połączeniu z odpowiednio ukierunkowanymi środkami, odgrywa bardzo ważną rolę w zapobieganiu bezdomności;
- P. mając na uwadze, że zebrane dowody na temat wpływu kryzysu związanego z COVID-19 na przystępność cenową mieszkań w UE wskazują, iż w perspektywie średnioterminowej recesja gospodarcza oraz utrata miejsc pracy i dochodów może jeszcze bardziej zwiększyć obciążenie kosztami mieszkaniowymi i poziom bezdomności w Europie;
- Q. mając na uwadze, że profil populacji osób bezdomnych zmienia się i obecnie obejmuje więcej osób młodych i dzieci, osoby starsze, migrantów, Romów i inne mniejszości znajdujące się w niekorzystnej sytuacji, przy czym na ryzyko bezdomności są coraz bardziej narażone kobiety i rodziny;
- R. mając na uwadze, że dostęp do godziwych warunków mieszkaniowych i bycie częścią społeczeństwa ma kluczowe znaczenie dla umożliwienia ludziom realizacji ich pełnego potencjału i wnoszenia wkładu w życie społeczne;
- S. mając na uwadze, że bezdomność jest na ogół spowodowana złożonym współdziałaniem czynników strukturalnych, instytucjonalnych i osobistych;
- T. mając na uwadze, że bezdomność i wykluczenie mieszkaniowe to problem społeczny, dla którego należy znaleźć trwałe rozwiązanie;
- U. mając na uwadze, że niektóre państwa członkowskie uznają bezdomność i zachowania związane z bezdomnością za przestępstwo;
- V. mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich osoby bezdomne mają stały dostęp do schronienia jedynie w okresie zimowym, nie zaś przez cały rok;
- W. mając na uwadze, że w niektórych państwach członkowskich lokalne służby zabezpieczenia społecznego odgrywają jedynie bierną rolę w pomaganiu osobom bezdomnym w reintegracji ze społeczeństwem;
1. wyraża najgłębsze zaniepokojenie sytuacją ponad 4 mln bezdomnych obywateli europejskich, jako że trwający kryzys zdrowotny i gospodarczy pozbawia pracy coraz większą liczbę osób i uzależnia je od ochrony socjalnej;
  2. przypomina, że dostęp do mieszkań jest podstawowym prawem człowieka dotyczącym każdej osoby, oraz wzywa UE i jej państwa członkowskie, by położyły kres bezdomności w Unii do 2030 r. i uznały to za cel na szczeblu UE; wzywa Komisję do podjęcia bardziej zdecydowanych działań w celu wsparcia państw członkowskich w ograniczaniu i eliminowaniu bezdomności jako priorytetu w kontekście planu działania dotyczącego Europejskiego filaru praw socjalnych i zgodnie z celami zrównoważonego rozwoju ONZ;
  3. podkreśla, że bezdomność uznaje się za jedną z najpoważniejszych form ubóstwa i deprivacji, którą należy zlikwidować za pomocą ukierunkowanej i zintegrowanej polityki realizowanej w zrównoważony sposób poprzez zajęcie się osobistymi (jak indywidualne słabości) i strukturalnymi (jak mieszkalnictwo i bezrobocie) czynnikami ryzyka;
  4. wzywa Komisję i państwa członkowskie do przyjęcia wspólnej ramowej definicji i spójnych wskaźników dotyczących bezdomności w UE, które umożliwiłyby wspólne zrozumienie, systematyczne porównywanie i ocenę skali bezdomności w różnych państwach członkowskich UE;
  5. przypomina, że w czasie kryzysu związanego z COVID-19 Parlament Europejski udzielił schronienia 100 bezdomnym kobietom w swoich budynkach;
  6. zwraca uwagę na znaczenie wzmocnienia mechanizmów gromadzenia danych, ponieważ wskaźniki bezdomności mogłyby być następnie systematycznie monitorowane na szczeblu UE za pośrednictwem organów takich jak Eurostat;
  7. z zadowoleniem przyjmuje prace Europejskiej platformy współpracy w zakresie walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym na rzecz udzielenia wsparcia i rozwiązania tej sytuacji jako jedną z inicjatyw przewodnich strategii „Europa 2020” na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu;

Środa, 24 listopada 2020 r.

8. wzywa Komisję do zaproponowania unijnych ram dla krajowych strategii na rzecz przeciwdziałania bezdomności, a ponadto wzywa państwa członkowskie do przyjęcia zasady „najpierw mieszkanie”, opartej na dobrych praktykach niektórych państw członkowskich, która przyczynia się do znacznego zmniejszenia poziomu bezdomności poprzez wprowadzenie zdecydowanych planów działania i innowacyjnych podejść; stwierdza, że takie innowacyjne podejścia opierają się na koncepcji domu jako podstawowego prawa człowieka, a następnie rozwijają szersze ścieżki integracji społeczno-zawodowej;
9. z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do dalszego ukierunkowywania działań na ograniczanie bezdomności poprzez włączanie jej do głównego nurtu odpowiednich strategii sektorowych UE, zwłaszcza – choć nie wyłącznie – w dziedzinach rozwoju regionalnego, zdrowia, praw człowieka, młodzieży, płci, migracji i integracji;
10. wzywa państwa członkowskie, by przyjęły na siebie główną odpowiedzialność za walkę z bezdomnością, pracowały nad zapobieganiem i wczesną interwencją, które są pod wieloma względami najbardziej opłacalne i minimalizują szkody w walce z bezdomnością, oraz by nadały bardziej aktywną rolę regionalnym i lokalnym służbom zabezpieczenia społecznego wspomagającym bezdomnych w ich reintegracji społecznej;
11. podkreśla potrzebę współpracy międzyresortowej i międzyrządowej przy opracowywaniu i wdrażaniu takich strategii, a także udziału kluczowych zainteresowanych stron, oraz zachęca do wymiany najlepszych praktyk między państwami członkowskimi;
12. wzywa państwa członkowskie i Komisję, by udoskonaliły gromadzenie odpowiednich i porównywalnych danych przy zaangażowaniu akredytowanych organizacji pozarządowych i władz lokalnych działających w dziedzinie ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz w zakresie świadczenia usług na rzecz osób zagrożonych bezdomnością lub jej doświadczających;
13. popiera zadania Komitetu Ochrony Socjalnej, w ramach którego państwa członkowskie pracują wraz z Komisją nad kwestiami związanymi z bezdomnością w ramach otwartej metody koordynacji;
14. zwraca się do Komisji o poprawę monitorowania i zarządzania oraz o dalsze uruchamianie środków finansowych i strategii politycznych UE związanych z bezdomnością; wzywa Komisję do dopilnowania, by regiony i władze lokalne wykorzystywały środki EFRR na budownictwo socjalne;
15. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia równego dostępu do usług publicznych, takich jak opieka zdrowotna, edukacja i usługi socjalne;
16. wzywa państwa członkowskie, by wspierały integrację osób bezdomnych na rynku pracy poprzez zapewnienie specjalistycznego i zindywidualizowanego wsparcia i środków ułatwiających godzenie życia zawodowego i prywatnego, zintegrowanych programów i szkoleń w zakresie zatrudnienia, a także innych dostosowanych i ukierunkowanych programów ułatwiających ponowną integrację tych osób na rynku pracy; wzywa Komisję i państwa członkowskie do zagwarantowania, że zmieniona gwarancja dla młodzieży przyczyni się do rozwiązania problemu bezdomności młodzieży;
17. wzywa Komisję i państwa członkowskie, by należycie wdrożyły Europejskiego filar praw socjalnych, który odzwierciedla opinie otrzymane w całym okresie konsultacji w sprawie zasady 19, poprzez ujęcie „mieszkalnictwa i pomocy dla bezdomnych” w planie działania na rok 2021, oraz nalega na lepsze wykorzystanie europejskiego semestru w celu zapewnienia postępów w zwalczaniu bezdomności i wykluczenia mieszkaniowego;
18. podkreśla, że osoby bezdomne i inne osoby znajdujące się w niepewnej sytuacji mieszkaniowej są szczególnie zagrożone z powodu kryzysu związanego z COVID-19; zdecydowanie nawołuje, by UE i jej państwa członkowskie wdrożyły ukierunkowane środki na rzecz ochrony osób bezdomnych, zapewniły pomoc finansową akredytowanym organizacjom pozarządowym i partnerstwom publiczno-prywatnym oraz wspierały władze lokalne w zapewnianiu bezpiecznych przestrzeni i zapobieganiu eksmisjom;
19. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wykorzystania istniejących instrumentów, a także instrumentów w ramach WRF na lata 2021–2027 oraz Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności, w celu zwiększenia możliwości zatrudnienia i integracji społecznej gospodarstw domowych dotkniętych bezrobociem;
20. wzywa państwa członkowskie do pilnego zajęcia się kwestią bezdomności poprzez przyjęcie długoterminowych, opartych na społeczności, zintegrowanych krajowych strategii na rzecz przeciwdziałania bezdomności, do czego zachęca się w unijnym pakiecie inwestycji społecznych;
21. wzywa Radę do regularnego składania sprawozdań na temat wyników osiągniętych w tej dziedzinie;

Środa, 24 listopada 2020 r.

22. wzywa państwa członkowskie, by wspierały udział społeczny wszystkich zainteresowanych stron w zintegrowanych strategiach na rzecz przeciwdziałania bezdomności oraz by promowały przedsiębiorczość społeczną i działania w zakresie samoinnowacji w celu poprawy aktywnego włączenia osób bezdomnych;
  23. wzywa państwa członkowskie do dekryminalizacji bezdomności;
  24. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia stałego i ciągłego dostępu do tymczasowych schronisk w całej Unii; podkreśla jednak, że takie działanie powinno zawsze mieć charakter tymczasowy i nie stanowi alternatywy dla rozwiązań strukturalnych, takich jak prewencja i zapewnianie odpowiednich warunków mieszkaniowych i wsparcia społecznego w reakcji na bezdomność;
  25. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji oraz rządóm i parlamentóm państw członkowskich.
-